

Sygn. akt : II AKa 108/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Śpiechowicz
Sędziowie	SSA Grażyna Wilk SSA Robert Kirejew (spr.)
Protokolant	Agnieszka Przewoźnik

przy udziale Prokuratora Prok. Apel. Tomasza Janeczka

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2013 r. sprawy

skazanego **G. F.** s. Z. i W., ur. (...) w C.

- o wydanie wyroku łącznego -

na skutek apelacji obrońcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 21 lutego 2012 r.

sygn. akt. II K 21/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania
Sądowi Okręgowemu w Częstochowie.

Sygn. akt II AKa 108/13

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Częstochowie wyrokiem łącznym z dnia 21 lutego 2013 r., sygn. akt II K 21/11, wydanym w stosunku do skazanego G. F., na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec niego za poszczególne przestępstwa w następujących wyrokach jednostkowych:

- Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 21 marca 2005 r., sygn. akt VII K 1127/03, którym skazany został za czyn z art. 286 § 1 k.k. i art. 310 § 2 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 2 k.k., w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 18 kwietnia 1997 r., na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 10 lipca 2003 r., sygn. akt II K 56/03, którym skazany został za czyny popełnione w dniu 27 października 1998 r. z art. 310 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 3 k.k. na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz z art. 310 § 2 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., w z w. z art. 12 k.k., w zw.

z art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym orzeczono karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności,

- Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 30 stycznia 2001 r., sygn. akt II K 1585/99, którym skazany został za czyn z art. 278 § 5 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art. 12 k.k., popełniony w okresie od początku 1999 roku do 23 czerwca 1999 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 30 stawek dziennych po 10 złotych orzeczoną na podstawie art. 71 § 1 k.k., przy czym wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 3 lata, a następnie zarządzono jej wykonanie

i orzekł karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat i 8 miesięcy;

- Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia z dnia 22 kwietnia 2002 r., sygn. akt II K 2497/01/S, którym skazany został za czyn z art. 278 § 1 i 5 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 13 września 2001 r., na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności,
- Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej z dnia 13 stycznia 2005 r., sygn. akt II K 249/04, którym skazany został za czyn z art. 310 § 2 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 13 kwietnia 2001 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 20 stawek dziennych po 30 złotych, przy czym wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 5 lat, a następnie zarządzono jej wykonanie

i orzekł karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat;

- Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej z dnia 24 września 2008 r., sygn. akt IX K 963/08, którym skazany został za czyn z art. 224 § 2 i § 3 k.k., popełniony w dniu 14 lipca 2008 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 40 stawek dziennych po 10 złotych, przy czym wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 4 lata, a następnie zarządzono jej wykonanie,
- Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 13 lutego 2009 r., sygn. akt X K 981/08, którym skazany został za czyn z art. 278 § 5 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 2 lipca 2008 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 3 lata, a następnie zarządzono jej wykonanie

i orzekł karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy;

- Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 20 października 2009 roku, sygn. akt X K 629/09, którym skazany został za dwa czyny z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 5 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełnione w dniach 3 kwietnia 2009 r. i 17 czerwca 2009 r. na kary po 10 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym orzeczono karę łączną 1 roku pozbawienia wolności,
- Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 12 października 2011 r., sygn. akt II K 942/10, którym skazany został za czyny: z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony w dniu 22 lipca 2009 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, z art. 291 § 1 k.k. popełniony w dniu 22 lipca 2009 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz z art. 59 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony w okresie od kwietnia 2009 r. do lipca 2009 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym orzeczono karę łączną 1 roku pozbawienia wolności

i orzekł karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 8 miesięcy.

Ponadto na poczet opisanych wyżej, orzeczonych kar łącznych Sąd Okręgowy zaliczył skazanemu „kary pozbawienia wolności dotychczas odbyte z któregośkolwiek z połączonych wyroków”, a także stwierdził, że wyroki podlegające połączeniu ulegają osobnemu wykonaniu w zakresie nie objętym wyrokiem łącznym.

Tym samym wyrokiem łącznym Sąd Okręgowy w Częstochowie na zasadzie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w zakresie objęcia wyrokiem łącznym:

- wyroku Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 28 kwietnia 2004 r., sygn. akt II K 1392/03, którym G. F. skazany został za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. oraz art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 12 listopada 2002 r., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,
- wyroku Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 10 stycznia 2008 r., sygn. akt X K 1038/07, którym G. F. został skazany za czyn z art. 193 k.k. i dwa czyny z art. 157 § 2 k.k. - wszystkie popełnione w dniu 23 września 2007 r., na kary po 10 miesięcy ograniczenia wolności, przy czym wymierzono karę łączną 12 miesięcy ograniczenia wolności,
- wyroku Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 9 czerwca 2009 r., sygn. akt X K 200/09, którym G. F. został skazany za czyn z art. 278 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 16 października 2008 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Zasądzono również od Skarbu Państwa wynagrodzenie dla ustanowionego z urzędu obrońcy skazanego i kosztami postępowania obciążono Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł w części dotyczącej orzeczonej kary na korzyść skazanego jego obrońca, zarzucając rażąco niewspółmierność wymierzonej skazanemu kary łącznej, poprzez zastosowanie zasady asperacji, w wyniku czego wymierzono skazanemu kary 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, 3 lat pozbawienia wolności, 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności w sytuacji, gdy w sprawie zachodzą przesłanki do wymierzenia kary łącznej z zastosowaniem pełnej absorpcji kary.

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie orzeczonych kar łącznych orzeczonych w tym wyroku: w punkcie I – na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, w punkcie II – na karę 2 lat pozbawienia wolności, w punkcie III – na karę 1 roku pozbawienia wolności i w punkcie IV – na karę jednego roku pozbawienia wolności, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Częstochowie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Wniesiony na korzyść oskarżonego środek odwoławczy wywołał konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w I instancji, chociaż nie ze względów podniesionych w apelacji. Sąd Apelacyjny stwierdził bowiem w ramach kontroli odwoławczej, wykraczającej w niezbędnym zakresie poza granice zaskarżenia i podniesionych zarzutów, że niemożliwe jest utrzymanie w mocy kwestionowanego orzeczenia lub jego zmiana wyłącznie w zakresie rozstrzygnięć o karach. Taki wniosek wynikał z uznania, iż sąd I instancji przy orzekaniu w tej sprawie dopuścił się naruszenia prawa materialnego, tj. art. 85 k.k., niewłaściwie przyjmując w punkcie IV zaskarżonego wyroku, które z kar wymierzonych G. F. w jednostkowych prawomocnych wyrokach skazujących podlegały łączeniu. Orzeczono także o karze łącznej w punkcie I wyroku, mimo braku pełnych podstaw do stwierdzenia, czy prawidłowo skonstruowana karą łączna winna obejmować właśnie wymienione w tym punkcie skazania. Ponadto zaniechano dokładnego zaliczenia na poczet poszczególnych orzeczonych kar łącznych okresów kar już odbytych stosownie do przepisu art. 577 k.p.k., co utrudniałoby wykonanie zaskarżonego wyroku i wzbudziło uzasadniony niepokój skazanego, związany z przeprowadzonym już obliczeniem okresów odbycia kar łącznych określonych w tym wyroku bez prawidłowych zaliczeń. Waga stwierdzonych uchybień, zwłaszcza stanowiących obrazę prawa materialnego, sprawia, że utrzymanie w mocy lub skorygowanie jedynie orzeczeń o karach z zaskarżonego wyroku byłoby rażąco niesprawiedliwe w rozumieniu przepisu art. 440 k.p.k.

Skazany G. F. w swoim wniosku o wymierzenie kary łącznej wskazał na cztery jednostkowe wyroki skazujące oraz wyrok łączny obejmujący dalsze dwa skazania, postulując połączenie kar wymierzonych w tych właśnie orzeczeniach. Sąd I instancji ograniczył swą kognicję do wyroków wyszczególnionych przez skazanego oraz innych wydanych względem niego, ale tylko począwszy od wyroku Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 30 stycznia 2001 r. (II

K 1585/99). W tym miejscu należy podkreślić, że zgodnie z zasługującym na akceptację poglądem judykatury, wyrażanym konsekwentnie przez Sąd Najwyższy np. w wyrokach z dnia: 4 maja 2006 r. (sygn. II KK 84/06, OSNwSK 2006/1/928), 21 stycznia 2008 r. (sygn. V KK 212/07, LEX nr 377209), czy w postanowieniu z dnia 10 czerwca 2009 r. (sygn. II KK 15/09, Prok. i Pr.–wkl. 2010/3/18), przy wydawaniu wyroku łącznego trzeba z urzędu obligatoryjnie uwzględniać wszystkie orzeczenia o nadających się do łączenia karach za przestępstwa pozostające w realnym zbiegu, bez względu na to, czy zostały one wskazane we wniosku o wydanie wyroku łącznego.

Sąd Okręgowy rozpoznający tę sprawę w I instancji pominął jednak dotyczące G. F. orzeczenia wcześniejsze od wydanego w dniu 30 stycznia 2001 r. wyroku Sądu Rejonowego w Będzinie, który uwidoczony był jako dopiero dziewiąta chronologicznie pozycja w danych o karalności skazanego (k. 18–20 akt sprawy). O ile nie wydaje się zasadne w ramach tej sprawy sięganie do skazań sprzed roku 1994, gdyż ta sekwencja wyroków skazujących zamknęła się wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Pszczynie z dnia 23 lutego 1994 r. (sygn. akt II K 528/93), to błędnie sąd meriti nie rozpatrywał w ogóle przy orzekaniu w tej sprawie wyroków Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 27 lutego 1997 r. (sygn. akt II K 162/97) oraz wyroku Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 22 kwietnia 1998 r. (sygn. akt II K 673/97). Tymczasem przestępstwo, którego dotyczy wyrok Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 21 marca 2005 r. (sygn. akt VII K 1127/03), włączone do orzeczenia o karze łącznej w punkcie I zaskarżonego wyroku łącznego, popełnione zostało w dniu 18 kwietnia 1997 r., a więc przed wydaniem powołanego wyroku Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 22 kwietnia 1998 r. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że to przestępstwa ujęte w wyrokach S.R. w Z. z dnia 22 kwietnia 1998 r. oraz S.R. w S. z dnia 21 marca 2005 r. pozostają ze sobą w zbiegu realnym uzasadniającym orzeczenie kary łącznej zgodnej z art. 85 k.k., co wykluczałoby możliwość połączenia kary z wyroku Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 21 marca 2005 r. z karami orzeczonymi w pozostałych dwóch wyrokach przywołanych w punkcie I zaskarżonego wyroku łącznego. W aktualnym stanie sprawy nie można tego jednak stanowczo przesądzić, gdyż nie jest też wykluczone, że połączeniu powinny podlegać kary grzywny orzeczone w wyrokach S.R. w B. z dnia 27 lutego 1997 r. i S.R. w Z. z dnia 22 kwietnia 1998 r., co z kolei eliminowałoby możliwość orzeczenia kary łącznej obejmującej kary pozbawienia wolności z wyroków S.R. w Z. z dnia 22 kwietnia 1998 r. i S.R. w S. z dnia 21 marca 2005 r.

Nie ma przy tym znaczenia okoliczność, że kara pozbawienia wolności orzeczona wyrokiem S.R. w Z. z dnia 22 kwietnia 1998 r. została w całości wykonana jeszcze w 2000 r., przez co zapewne nie została wskazana we wniosku skazanego, gdyż wykonanie kar jednostkowych nie eliminuje potrzeby orzekania obejmujących je kary łącznej, co stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 9 czerwca 2006 r. (sygn. I KZP 11/06, OSNKW 2006/7-8/64).

W przedstawionym stanie rzeczy orzeczenie o karze łącznej zawarte w punkcie I zaskarżonego wyroku, jako oparte na niepełnych przesłankach, nie mogło się ostać. Sąd I instancji zobowiązany będzie po uzyskaniu wglądu do akt spraw S.R. w B. sygn. II K 162/97 i S.R. w Z. sygn. II K 673/97, prawidłowo, zgodnie z przedstawionymi wyżej wskazaniem ustalić, które z przestępstw pozostają ze sobą w zbiegu realnym uzasadniającym w myśl art. 85 k.k. właściwe wymierzenie kary łącznej.

Procedujący w tej sprawie w I instancji Sąd Okręgowy w Częstochowie wymierzając karę łączną określoną w punkcie IV zaskarżonego wyroku przeoczył okoliczność, że kary jednostkowe orzeczone względem G. F. w wyroku Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 20 października 2009 r. (sygn. akt X K 629/09) dotyczą dwóch przestępstw, z których pierwsze popełnione zostało w dniu 3 kwietnia 2009 r., a więc przed wydaniem wyroku w sprawie Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 9 czerwca 2009 r. (sygn. akt X K 200/09), co do którego postępowanie o objęcie wyrokiem łącznym umorzono, zaś drugie w dniu 17 czerwca 2009 r., czyli po wydaniu wymienionego wyroku jednostkowego. Zatem prawidłowe orzeczenie o karze łącznej w tej konfiguracji, w zgodzie ze wskazaniem zawartym w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2005 r. (sygn. I KZP 36/04, OSNKW 2005/2/13), powinno rozwiązywać węzeł kary łącznej z wyroku S.R. w B.z dnia 20 października 2009 r. i karę za pierwsze z ujętych w nim przestępstw winno się połączyć z karą pozbawienia wolności z wyroku S.R. w B.z dnia 9 czerwca 2009 r., natomiast kara pozbawienia wolności za drugie z przestępstw winna ulec połączeniu z karami jednostkowymi orzeczonymi w wyroku S.R. w B.z dnia 12 października 2011 r. (sygn. akt II K 942/10). Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie IV

zaskarżonego wyroku należy uznać za błędne – naruszające przepis art. 85 k.k., wobec czego musiało ono ulec uchyleniu.

Pomimo prawidłowego ujęcia realnych zbiegów przestępstw w punktach II i III zaskarżonego wyroku sąd odwoławczy zdecydował o uchyleniu kwestionowanego wyroku w całości i przekazaniu sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w pełnym zakresie. Sąd meriti dokonał bowiem w punkcie V zaskarżonego wyroku jedynie „blankietowego” zaliczenia na poczet orzeczonych kar łącznych okresów dotychczas odbytych kar pozbawienia wolności, nie wskazując jakie okresy pozbawienia wolności i na poczet których kar łącznych winny zostać zaliczone. Takie rozwiązanie nie spełnia wymogów zawartych w art. 577 k.p.k. i powodowałoby konieczność co najmniej wydawania w trybie art. 13 § 1 k.k.w. postanowienia uzupełniającego niedokładne orzeczenie.

Z tych wszystkich powodów, nie odnosząc się merytorycznie do zarzutu ujętego w apelacji, co byłoby w zaistniałej sytuacji przedwczesne, uchylono w całości zaskarżony wyrok i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania sądowi I instancji. Sąd ten powinien, respektując przedstawione wskazania i zapatrywania prawne sądu odwoławczego, przeprowadzić niezbędne postępowanie dowodowe uzupełniając je o dowód z akt spraw S.R. w B. sygn. II K 162/97 i S.R. w Z. sygn. II K 673/97, prawidłowo określić przestępstwa pozostające w realnym zbiegu oraz kary, które winny podlegać łączeniu, a następnie wymierzyć stosowne kary łączne uwzględniając przy tym wszystkie dyrektywy wymiaru kary łącznej. Zgodnie z przepisem art. 577 k.p.k., sąd I instancji winien także zadać sobie trud dokonania prawidłowych zaliczeń na poczet kar łącznych odbytych już okresów z poszczególnych kar, które podlegały łączeniu. Sąd rozpoznający sprawę ponownie winien też baczyć, ze względu na fakt, że uchylony wyrok zaskarżony był jedynie na korzyść G. F., aby przyjęte w wyroku łącznym rozwiązania nie były mniej korzystne dla skazanego, aniżeli w wyroku uchylonym, ażeby nie naruszyć zakazu określonego w przepisie art. 443 k.p.k.